



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ "ΔΗΜΗΤΡΑ"

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών

(Βασιλικά, Λουτρά Θέρμης)

Δρ. Ιωάννης Σπανός

Τακτικός Ερευνητής

**Ιπποφάες: μία καινοτόμος καλλιέργεια
με πολύτιμες φαρμακευτικές ιδιότητες**



Θήβα, 4 Απριλίου 2012

Hipporhaes rhamnoides (*Ιπποφαές*)

Το Ιπποφαές, είναι φυλλοβόλος μακρόβιος θάμνος (ζει 30 έως 80 έτη \, ανάλογα με την προέλευση), ύψους 2-5μ. και έχει πυκνά, σκληρά και πολύ ακανθώδη κλαδιά.



•Επτά (7) είδη και 11 υποείδη, αναφέρονται στην Διεθνή βιβλιογραφία, με πιο διαδεδομένο το Ιπποφαές το ραμνοειδές (*Hipporhaes rhamnoides*)

Μορφολογία-Οικολογία

- Η συστηματική καλλιέργεια, στην Ελλάδα, άρχισε πρόσφατα (πριν από δύο έτη), αφού προηγουμένως αναγνωρίστηκε η πολύτιμη φαρμακευτική και υγιεινή αξία των καρπών της.
- Το φυτό είναι δίοικο, με αρσενικά και θηλυκά φυτά. Το αρσενικό άνθος παράγει γύρη και η γονιμοποίηση γίνεται με την βοήθεια του ανέμου.
- Οι ρίζες είναι επιφανειακές (10-40εκτ.), και είναι πλούσιες σε αζωτοβακτήρια (*Rhizobium*).

Μορφολογία-Οικολογία

- **Ανθίζει τον Απρίλιο ή Μάιο.**
- **Ο καρπός είναι μικρός (7-10 χιλιοστά), στρογγυλός, ροδοκίτρινος και είναι πλούσιος σε βιταμίνες. Ωριμάζει το φθινόπωρο και διατηρείται στο φυτό σε όλη τη διάρκεια του χειμώνα.**



- **Η παραγωγή καρπών αρχίζει από το τρίτο έτος και σταδιακά αυξάνεται.**
- **Καλλιεργείται σε περιοχές με μεγάλη ηλιοφάνεια, σε ποτιστικά, γόνιμα, ελαφριάς μηχανικής σύστασης, εδάφη, με οξύτητα (pH) 6.0 -7.5.**

Εξάπλωση

- Απαντάται φυσικά σε πολλές Ευρωπαϊκές και Ασιατικές χώρες.
- Πολλές ποικιλίες καλλιεργήθηκαν (μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο) στην Ρωσία, Κίνα, Ινδία, Μογγολία, Φιλλανδία, Γερμανία, Ρουμανία, κ.α.
- Τα τελευταία 10 έτη εισάχθηκε για καλλιέργεια σε χώρες της Βόρειας Αμερικής (ΗΠΑ, Καναδάς, κ.α.).
- Στην Ελλάδα, καλλιέργεια άρχισε πρόσφατα (πριν από δύο έτη) από μεμονωμένους αγρότες, ομάδες παραγωγών και συνεταιρισμούς (Αιανή Κοζάνης).

•

Απαιτήσεις σε κλίμα-έδαφος

- Είναι είδος λιτοδίαιτο, και μπορεί να καλλιεργηθεί ευρύτατα σε διαφορετικά κλίματα (ξηρά ή υγρά) και εδάφη (αμμώδη έως πηλώδη, ελαφρά όξινα, ουδέτερα, ελαφρά αλκαλικά).
- Απαιτεί ηλιοφάνεια.
- Το Ιπποφάες αντέχει σε παγετούς (-40ο C), και σε υψηλές θερμοκρασίες (έως 42ο C).
- Πρέπει να ποτίζεται το καλοκαίρι, ιδιαίτερα στα πρώτα τρία έτη μετά την φύτευση.

Ποικιλίες

- Η μεγαλύτερη τράπεζα ποικιλιών και γενετικού υλικού του “Ίπποφαές” βρίσκεται στην Ρωσία (Barnaoul), στο Ινστιτούτο Φυλλοβόλων Δένδρων Σιβηρίας, όπου απαντώνται 500 ποικιλίες και 50.000 υβρίδια.
- Πολλές από αυτές τις ποικιλίες ενδείκνυνται για καλλιέργεια, διότι υπερτερούν του φυσικού θάμνου (π.χ. έχουν μικρά ή καθόλου αγκάθια).

Πειράματα

- Στο Ινστιτούτο Αμπέλου Αθηνών (πρώην ΕΘΙΑΓΕ, σήμερα ΕΛ.Γ.Ο. ΔΗΜΗΤΡΑ), δοκιμάζονται 19 Ρώσικες ποικιλίες, από τις οποίες για την Ελλάδα (ξηροθερμικές συνθήκες, αντοχή σε ασθένειες), από τις οποίες κατάλληλες για τις ελληνικές συνθήκες θεωρούνται οι πέντε:
 - “Alej”,
 - “Tsiouiskagia”,
 - “Moriatska”,
 - “Doubovtsianka” και
 - “Dar Katounia”.

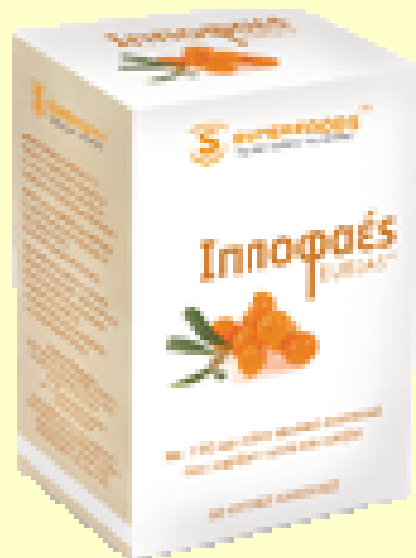
Χρήσεις-Προϊοντα

- Ο κύριος σκοπός των φυτειών «Ίπποφάεζ» είναι η παραγωγή προϊόντων εδώδιμης και φαρμακευτικής χρήσης, διότι οι καρποί και τα φύλλα είναι πλούσιοι σε βιταμίνες και θεραπευτικές ουσίες.



Χρήσεις-Προϊοντα

•Ο καρπός μπορεί να χρησιμοποιηθεί και στην φαρμακοβιομηχανία, διότι περιέχει βιταμίνη C σε υψηλά επίπεδα (15-30 mg στα 100 γραμμάρια), καθώς και πολλές άλλες βιταμίνες και ιχνοστοιχεία (A, B1, B2, B3, B6, B9, E, K, P).



Χρήσεις των καρπών (εδώδιμες και μεταποιημένες)

- Το κυριότερο προϊόν του Ιπποφαές για πώληση είναι οι καρποί.
- Οι καρποί είναι πλούσιοι σε υδατάνθρακες, πρωτεΐνες, αμινοξέα, βιταμίνες και ιχνοστοιχεία και χρήσιμα μέταλλα (K και Se).
- Ο καρπός είναι βρώσιμος και εύγευστος (ιδιαίτερα μετά από επεξεργασία), και δύναται να χρησιμοποιηθεί ευρύτατα σε μαρμελάδες, διότι περιέχει μία πολύτιμη ουσία, την πηκτίνη.
- Επί πλέον, οι καρποί (νωποί και καταψυγμένοι) επεξεργαζόμενοι παρέχουν μεταποιημένα προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως χυμούς, σταφίδα, κομπόστες, λικέρ, κρασί, αφεψήματα, καλλυντικά, αιθέρια έλαια.

Φαρμακευτικές χρήσεις

- Αντιφλεγμονώσεις παθήσεις
- Αντιοξειδωτική δράση (πυρετός)
- Θεραπεία νοσημάτων του δέρματος
- Αντικαρκινική δράση
- Προστασία από αγχωτικά και ψυχικά νοσήματα
- Διαβήτης
- Πρόληψη και θεραπεία καρδιακών, δερματολογικών, αφροδισιακών και οφθαλμολογικών νοσημάτων.
- Αναζωογόνηση των κυττάρων (ενισχύει τη μνήμη)
- Μείωση υπέρτασης και χοληστερίνης

Απόδοση

- **Η οικονομική σημασία της καλλιέργειας του Ιπποφαές είναι τεράστια, διότι (σε φυτευτικό σύνδεσμο 2Χ3 μ.) η απόδοση είναι υψηλή:**
- **5-15 κιλά/δένδρο (ανάλογα με την ηλικία, τις εδαφικές και κλιματικές συνθήκες)**
- **Καρποί, 1000-1500 κιλά/στρέμμα**

Οικονομικές ωφέλειες

- Παραγωγή καρπών ανά στρέμμα (ώριμης ηλικίας >6-10 έτη), 150 φυτά/στρέμμα X 10 κιλά/φυτό X 6 ευρώ το κιλό = 9.000 Ευρώ.
- Διεθνείς τιμές
- Σταφίδα: 40 Ευρώ/κιλό
- Χυμός: 30-60 ευρώ/λίτρο
- Νωποί καρποί: 8-10 Ευρώ/κιλό
- Κατεψυγμένοι καρποί: 6-8 Ευρώ/κιλό
- Έλαιο 100-150 ευρώ/λίτρο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

- Το Ιπποφαές είναι ένα καινοτόμο εδώδιμο και φαρμακευτικό είδος
- Πρόσφατα (Αύγουστος 2011) εγγράφηκε στον Εθνικό Κατάλογο του ΥΠΑΑΤ σαν φαρμακευτικό φυτό
- (www.minagric.gr/greek/data/ippofaes.pdf)
- Η καλλιέργεια του Ιπποφαές ενδείκνυται για πολλές περιοχές της Βοιωτίας.
- Το Ιπποφαές θα αυξήσει το εισόδημα των καλλιεργητών, ιδιαίτερα σήμερα που η χώρα μας μαστίζεται από την Διεθνή και Ευρωπαϊκή κρίση, και οι επιδοτήσεις των αγροτικών προϊόντων σταδιακά ελαττώνονται.

*Προτεινόμενα άλλα φαρμακευτικά και
αρωματικά είδη κατάλληλα για φυτεύσεις σε
αγροκτήματα της Βοιωτίας*

Επιστημονικό όνομα	Κοινή ονομασία
<i>Aronia melanocarpa</i>	Αρώνια η μελανόκαρπη
<i>Hippophaes rhamnoides</i>	Ιπποφαές το ραμνοειδές
<i>Vaccinium myrtillus</i>	Βακκίνιο το μύρτιλλο
<i>Origanum vulgare</i>	Ρίγανη κοινή
<i>Rosmarinus officinalis</i>	Δενδρολίβανο το φαρμακευτικό
<i>Lavantula stoechas</i>	Λεβάντα η στοιχάς (αγριολεβάντα)
<i>Melissa officinalis</i>	Μελισσόχορτο
<i>Salvia fruticosa</i>	Φασκόμηλο
<i>Sideritis scardica</i>	Τσαϊ του βουνού
<i>Thymus longicaulis</i>	Θυμάρι
<i>Hypericum perforatum</i>	Σπαθόχορτο
<i>Lycium barbatum</i>	Γκότζι μπέρι
<i>Stevia rebaudiana</i>	Στέβια

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

